

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ 2020

Zaštita planete kroz standarde

ISBIH
Institut za standardizaciju
Bosne i Hercegovine

Godišnji izvještaj 2020

Izdavač:
Institut za standardizaciju
Bosne i Hercegovine - ISBIH

Sjedište:
Trg Ilidžanske brigade 2B
71123 Istočno Sarajevo
Tel: +387 (0) 57 310 560
Fax: + 387 (0) 57 310 575
E-mail: stand@isbih.gov.ba

Glavni urednik:
Aleksandar Cincar

Uređivački odbor:
Borislav Kraljević
Goran Tešanović
Dejana Bogdanović
Miljan Savić
Biljana Maletić

Istočno Sarajevo, maj 2021.

Uvodna riječ

Poštovani čitaoci,

Primarni cilj Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine u toku 2020. godine je bio zaštita života i zdravlja naših zaposlenih i obezbjeđivanje nesmetanog funkcionisanja i odvijanja svih poslovnih procesa. Zbog situacije u kojoj se nalazimo, a koja je izazvana pandemijom virusa SARS-Cov-2, u protekloj godini donijeli smo niz mjera koje su podrazumijevale i izmijenjen režim rada Instituta i organizovanje rada na daljinu, vodeći računa o bezbjednosti informacija.

Bez obzira na uslove u kojima smo poslovali, uspjeli smo da realizujemo veliki broj postavljenih ciljeva.

Savjet za standardizaciju Bosne i Hercegovine takođe je prilagodio svoj rad novonastaloj situaciji i pored jedne redovne, održao je i jednu onlajn sjednicu. Na sjednicama je data saglasnost na ključne dokumente Instituta (izvještaje, programe i planove rada) i razgovaralo se o ostalim aspektima bitnim za poslovanje Instituta.

Institut je u toku 2020. godine preuzeo 2998 standarda i drugih standardizacijskih dokumenata, dok je 18 standarda usvojeno metodom prevoda. Objavljeno je 30 izvornih standarda/standardizacijskih dokumenata. Na kraju godine Institut je imao preuzetih 88,8 % evropskih standarda koje je objavio Evropski komitet za standardizaciju (CEN), 95,5 % evropskih standarda koje je objavio Evropski komitet za standardizaciju u oblasti elektrotehnike (CENELEC) i 83,84 % standarda koje je objavio Evropski institut za standardizaciju u oblasti telekomunikacija (ETSI).

U toku 2020. godine Ex-komisiji su proizvođači i korisnici Ex-uređaja, te firme koje planiraju da obavljaju poslove iz domena protiveksploziona zaštite podnijeli ukupno 84 zahtjeva. Od ovog broja realizovano je 75 % zahtjeva. U toku je realizacija 13 % zahtjeva, dok preostalih 12 % zahtjeva nije realizovano nakon odustajanja podnosioca zahtjeva. Obrađen je 131 sertifikat, od čega 33 tipska sertifikata i 98 pojedinačnih sertifikata, te su izdata 34 stručna mišljenja.

Institut je kontinuirano odgovarao na upite zainteresovanih strana i izdavao potvrde o identičnosti standarda.

U 2020. godini ISBIH je realizovao i dva međunarodna projekta. U saradnji sa Agencijom za razvoj preduzeća Eda, a u okviru projekta „Poboljšanje dostupnosti tehničkih standarda za MSP“, završene su aktivnosti prevođenja 21 standarda iz oblasti drvoprerađiva, metaloprerađiva i zavarivanja koje su predstavnici ovih privrednih grana ocijenili kao prioritete. U okviru ovog projekta realizovane su i aktivnosti na redizajnu veb-stranice ISBIH.

Dugogodišnja uspješna saradnja sa Češkom kancelarijom za standarde, metrologiju i testiranje (ÚNMZ), ovog puta uz podršku programa Ujedinjenih nacija (UNDP) i njihovog *Challenge* fonda, koji je komponenta partnerstva Republike Češke i UNDP za ciljeve održivog razvoja, dovela je do realizacije projekta „Podrška primjeni BIM-a (eng. *Building Information Modeling*) u Bosni i

Hercegovini“. U okviru projekta, bosansko-hercegovački i stručnjaci iz Republike Češke pripremili su dokument *Koncept primjene BIM metode u Bosni i Hercegovini*. Koristim ovu priliku da za naredni dvogodišnji period najavim realizaciju još jednog odobrenog projekta iz oblasti građevinarstva, uz podršku Češke kancelarije za standarde, metrologiju i testiranje i Češke razvojne agencije.

Ono na što smo posebno ponosni u ovoj godini je redizajn veb-stranice Instituta koja se sada nalazi na novoj adresi www.isbih.gov.ba. Nova stranica omogućava uslugu prodaje standarda u elektronskom obliku s kojom smo počeli u 2019. godini, a sada smo je značajno unaprijedili i omogućili prodaju standarda u PDF obliku putem linka za direktno preuzimanje koji se kupcima dostavlja putem elektronske pošte. Uveli smo i uslugu onlajn čitanja standarda na 7 ili 30 dana. Uveli smo i mogućnost plaćanja standarda platnim karticama komercijalnih banaka, koja će biti aktivna početkom 2021. godine. Pripremili smo i novi cjenovnik standarda i naših usluga kojim smo, uzimajući u obzir stanje na tržištu, snizili cijene standarda. Pored toga, početkom 2021. godine studentima tehničkih fakulteta biće omogućena posebna opcija besplatnog onlajn pristupa standardima koji su im potrebni za ispunjavanje nastavnih planova i programa. Katalog bosansko-hercegovačkih standarda smo učinili jasnijim i

lakšim za pretragu, uz prikaz većeg broja potrebnih informacija. Sve ove aktivnosti proveli smo da bismo korisnicima naših usluga omogućili lakši, brži i jeftiniji pristup standardima.

U nastojanju da pomognemo proizvođačima, ispitnim laboratorijama, kao i zdravstvenim radnicima i široj javnosti, omogućili smo i besplatan pristup određenim standardima za respiratore i osnovna medicinska sredstva.

U 2020. godini organizovali smo besplatan webinar „Upravljanje kontinuitetom poslovanja prema standardu BAS EN ISO 22301“, webinar za nove članove tehničkih, te besplatan webinar na temu „Primjena BIM metoda – ključni koraci za trasiranje puta za usvajanje BIM-a“.

Što se tiče promotivnih aktivnosti, pripremljen je prevod ISO publikacije „Doprinos ciljevima UN-ovog održivog razvoja sa ISO standardima“, redovno se na veb-stranici Instituta objavljuje Glasnik, a objavljen je i Godišnji izvještaj ISBIH-a za 2019. godinu. Pored toga, otišli smo i korak dalje i napravili ISBIH promotivni video koji možete da nađete na ISBIH YouTube kanalu, LinkedIn profilu i Facebook stranici.

Za kraj želim da zahvalim svim našim saradnicima na razumijevanju i podršci koju su nam pružili. Prilagođavajući se novim uslovima rada, pomogli su nam da i ovu godinu uspješno završimo.

Direktor ISBIH

Aleksandar Cincar

Sadržaj

1. Bosanskohercegovačka standardizacija	8
2. Najznačajnije aktivnosti Instituta u 2020. godini	8
2.1 Pripremanje, donošenje i objavljivanje bosanskohercegovačkih standarda	8
2.2 Bosanskohercegovački tehnički komiteti	9
2.2.1 Standardi usvojeni metodom prevoda i izvorni standardizacijski dokumenti	11
2.3 Direktive Novog pristupa	16
2.4 Prodaja standarda	19
2.4.1 Broj prodatih standarda	19
2.4.2 Najprodavaniji BAS standardi u 2020. godini	19
2.4.3 Besplatni standardi za vrijeme pandemije	20
2.5 Rad Ex-komisije	21
2.6 Aktivnosti ISBIH Informacione i notifikacione tačke	23
3. Međunarodna i regionalna saradnja	24
3.1 Učešće u radu međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju	24
3.2 Učešće u radu ISO tehničkih komiteta	25
3.3 Učešće na generalnim skupštinama	25
4. Savjetovanje, konferencije i vebinari	27
4.1 Drugo savjetovanje BH K/O CIRED	27
4.2 Onlajn konferencije	27
4.3 Vebinari	27
5. Promocija Instituta, standarda i standardizacije	29
5.1 Izdavanje Glasnika	33
5.2 ISBIH Newsletter	33
5.3 Društvene mreže	33

1. Bosanskohercegovačka standardizacija

Planiranje i obavljanje zadataka standardizacije u BiH provode

Savjet za standardizaciju i Institut za standardizaciju BiH.

Savjet za standardizaciju Bosne i Hercegovine je stručno savjetodavno tijelo za standardizaciju. Članovi Savjeta su istaknuti stručnjaci iz različitih oblasti iz oba entiteta. Imenuje ih Savjet ministara BiH na prijedlog direktora Instituta. U toku 2020. godine održane su dvije sjednice Savjeta na kojima su se razmatrale aktuelne teme u tom trenutku.

Institut za standardizaciju BiH kao samostalna državna upravna organizacija predstavlja državno, nacionalno tijelo za standardizaciju Bosne i Hercegovine odgovorno Savjetu ministara BiH.

MISIJA INSTITUTA

Voditi, održavati i kontinuirano poboljšavati nacionalni sistem standardizacije u BiH, zastupajući interese svih zainteresovanih strana, poštujući zahtjeve i preporuke evropskih i međunarodnih organizacija za standardizaciju.

VIZIJA INSTITUTA

Biti međunarodno, regionalno i nacionalno prepoznatljiva institucija za standardizaciju koja će se svojim stručnim i profesionalnim radom punopravno uključiti u evropski i globalni posao standardizacije.

Ciljevi

U skladu sa dokumentom "Strateški okvir za BiH", koji je usvojio Savjet ministara Bosne i Hercegovine, Institut za standardizaciju BiH realizacijom aktivnosti iz svoje nadležnosti doprinosi realizaciji sljedećih ciljeva:

1 **Opšti cilj:** Integrisani rast

2 **Strateški cilj:** Unaprijediti razvoj konkurentnog ekonomskog okruženja

3

Srednjoročni cilj: Unaprijediti sistem infrastrukture kvaliteta u skladu sa legislativama EU i dobrom praksom EU, efikasniju regulaciju tržišta u svrhu obezbjeđenja slobodnog kretanja robe i usluga i tržišne fer konkurencije

4

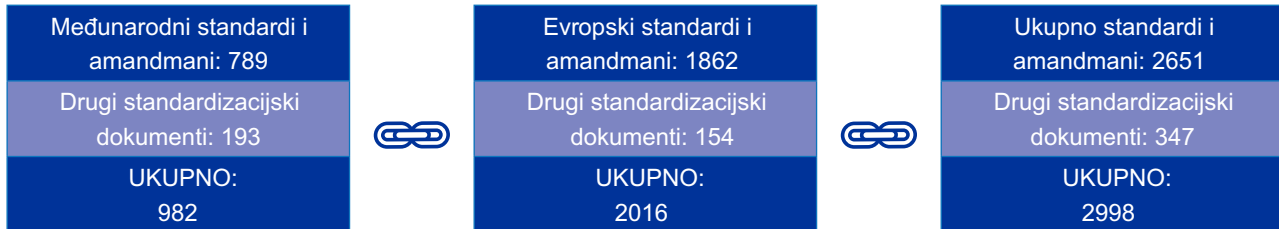
Specifični cilj: Unapređenje procesa pripremanja, donošenja i objavljivanja BAS standarda i ispunjavanje kriterijuma za punopravno članstvo u evropskim organizacijama za standardizaciju (CEN i CENELEC)

2. Najznačajnije aktivnosti Instituta u 2020. godini

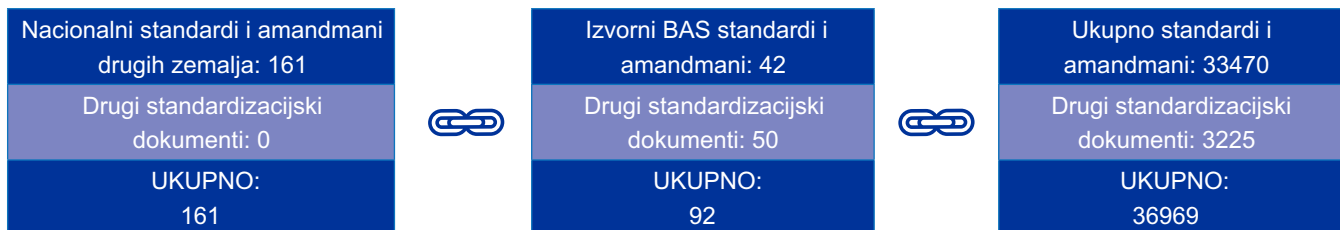
2.1 Pripremanje, donošenje i objavljivanje bosanskohercegovačkih standarda

Pregled međunarodnih, evropskih standardizacijskih dokumenata preuzetih u 2020.

Broj važećih BAS standarda zaključno s 31.12.2020.

NAPOMENA:
U proračun nisu uključene korekcije

NAPOMENA 1:
U toku 2020. godine usvojeno je 18 standarda metodom prevoda i izrađen je 1 izvorni standard te 29 izvornih standardizacijskih dokumenata.

2.2 Bosanskohercegovački tehnički komiteti

Sektor: informaciona tehnologija i telekomunikacije

BAS/TC 1, Informaciona tehnologija
BAS/TC 5, Telekomunikacije
BAS/TC 65, VS3-Standardizacija iz oblasti telekomunikacija

Sektor: mašinstvo

BAS/TC 2, Zavarivanje i srodni postupci
BAS/TC 16, Mašinski elementi
BAS/TC 24, Ispitivanje bez razaranja
BAS/TC 31, Gas i gasna tehnika
BAS/TC 40, Mašine i alati
BAS/TC 41, Oprema pod pritiskom i kontejneri
BAS/TC 47, Uređaji i sistemi za grijanje i hlađenje
BAS/TC 53, Fluidi i sistemi fluida

Sektor: građevinarstvo

BAS/TC 9, Cement, gips, kreč i drugi anorganski vezivni materijali
BAS/TC 13, Zaštita od požara
BAS/TC 21, Beton i proizvodi od betona
BAS/TC 22, Cestogradnja
BAS/TC 36, Arhitektonske konstrukcije, tehnologija i organizacija građenja i fizike zgrade
BAS/TC 37, Bezbjednost građevina od požara
BAS/TC 58, Projektovanje građevinskih konstrukcija – Evrokod EN 1990, evrokodovi 1,7,8 i 9
BAS/TC 60, Vrata i prozori
BAS/TC 61, Projektovanje građevinskih konstrukcija – Evrokodovi 2,4 i 6
BAS/TC 62, Projektovanje građevinskih konstrukcija – Evrokodovi 3 i 5

Sektor: transport

BAS/TC 29, Sredstva i uređaji za dizanje i prenošenje tereta
BAS/TC 35, Drumska vozila
BAS/TC 46, Željeznice

Sektor: nemetalni materijali

BAS/TC 11, Nafta i naftni derivati
BAS/TC 42, Drvo i proizvodi od drveta
BAS/TC 48, Tekstil, koža, odjeća i obuća
BAS/TC 50, Ambalaža, plastika i guma

Sektor: zdravlje, medicina i laboratorijska oprema

BAS/TC 14, Lična zaštitna oprema
BAS/TC 25, Tehnologija zaštite zdravlja
BAS/TC 54, Bezbjednost igračaka i proizvoda za djecu

Sektor: održivost i okolina

BAS/TC 7, Okolina

Sektor: elektrotehnika

BAS/TC 6, Oprema za eksplozivne atmosfere
BAS/TC 8, Koordinacija izolacije, visokonaponska ispitivanja i mjerni transformatori
BAS/TC 10, Oprema za mjerenje električne energije i upravljanje opterećenjem
BAS/TC 15, Elektromagnetna kompatibilnost
BAS/TC 18, Energetski transformatori, mjerni releji i zaštitna oprema
BAS/TC 19, Električne instalacije u zgradama
BAS/TC 30, Električni kablovi
BAS/TC 51, Automatika
BAS/TC 52, Upravljačka i sklopna postrojenja
BAS/TC 56, Konvencionalni i alternativni izvori električne energije
BAS/TC 57, Aparati u domaćinstvu i slični električni aparati
BAS/TC 64, VS2 Elektrotehnička standardizacija

Sektor: hrana i poljoprivreda

BAS/TC 23, Ljekovito i aromatično bilje
BAS/TC 43, Hrana
BAS/TC 45 Poljoprivreda

Sektor: rude i metali

BAS/TC 4, Čelik, čelični proizvodi, obojeni metali i legure
BAS/TC 27, Rudarstvo

Sektor: hemikalije

BAS/TC 28, Eksplozivi za civilne namjene
BAS/TC 39, Zaštita materijala od korozije
BAS/TC 49, Hemijski inženjering, laboratorijska oprema i kozmetika

Sektor: upravljanje poslovanjem i inovacije

BAS/TC 3, Upravljanje kvalitetom i obezbjeđenje kvaliteta
BAS/TC 55, Društvena odgovornost

Sektor: bezbjednost, zaštita i rizik

BAS/TC 59, Društvena bezbjednost i zaštita

Sektor: ostalo

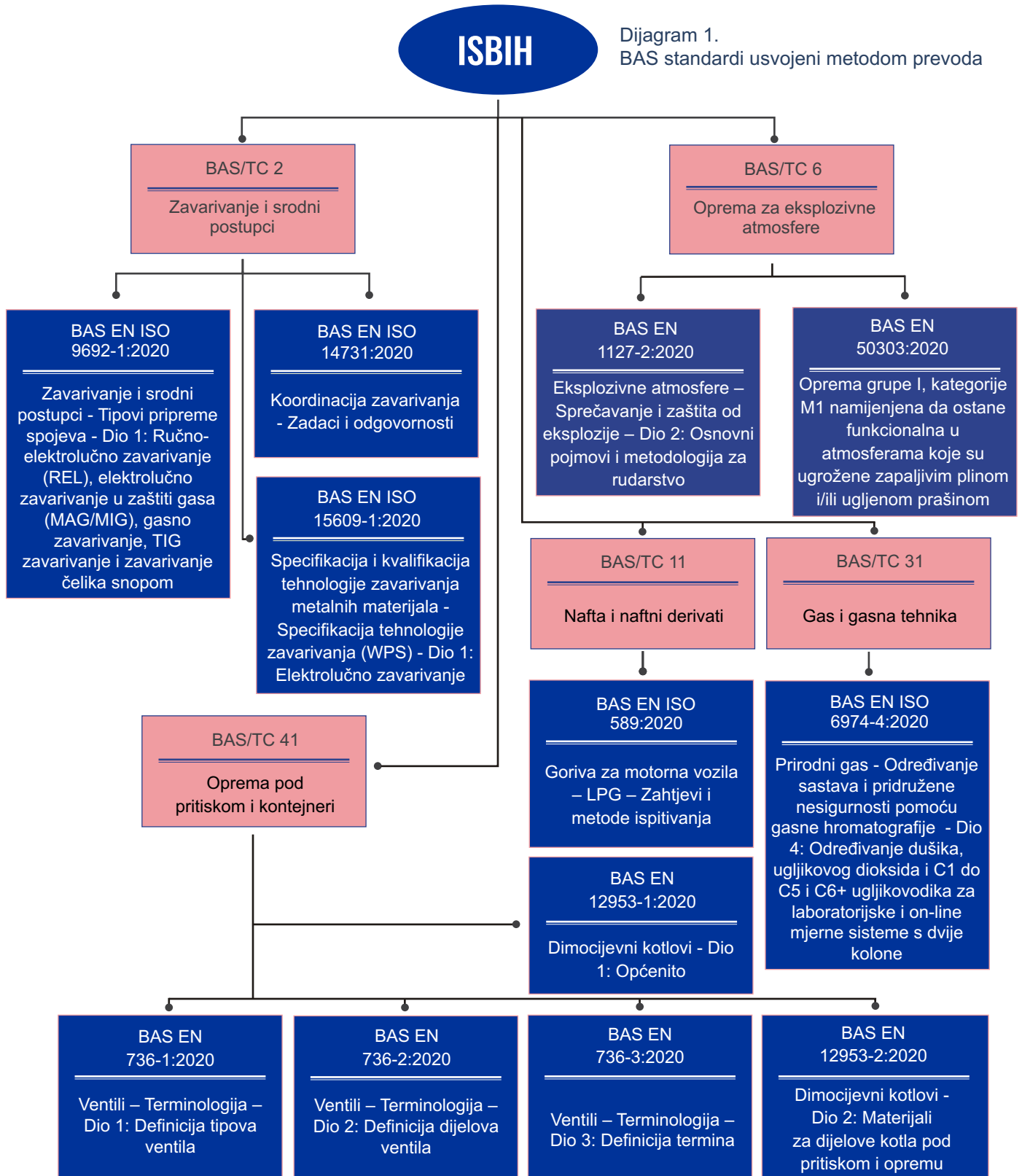
BAS/TC 17, Tehničko crtanje, simboli i jedinice
BAS/TC 38, Mjeriteljstvo i mjerenja
BAS/TC 44, Bibliotečko-informacijske nauke
BAS/TC 63, VS1-Opšta standardizacija

Zaključno sa 31. 12. 2020. godine održano je 78 sjednica tehničkih komiteta i radnih grupa.

2.2.1 Standardi usvojeni metodom prevoda i izvorni standardizacijski dokumenti

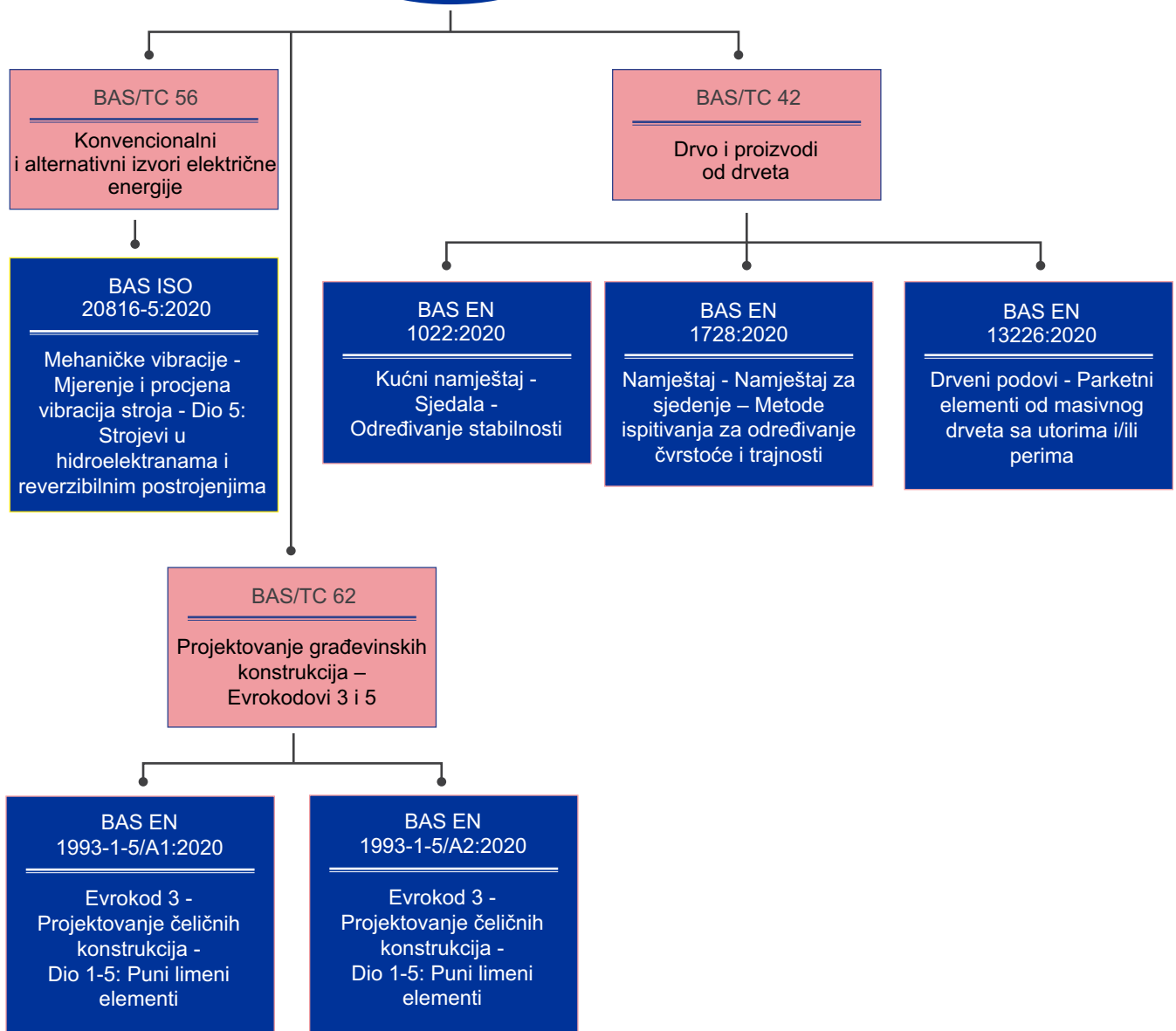
U 2020. godini usvojeno je u bosanskohercegovačku standardizaciju 18 standarda metodom prevoda i izrađen 1 izvorni standard i 29 izvornih standardizacijskih dokumenata.

Sljedeći standardi su usvojeni metodom prevoda:

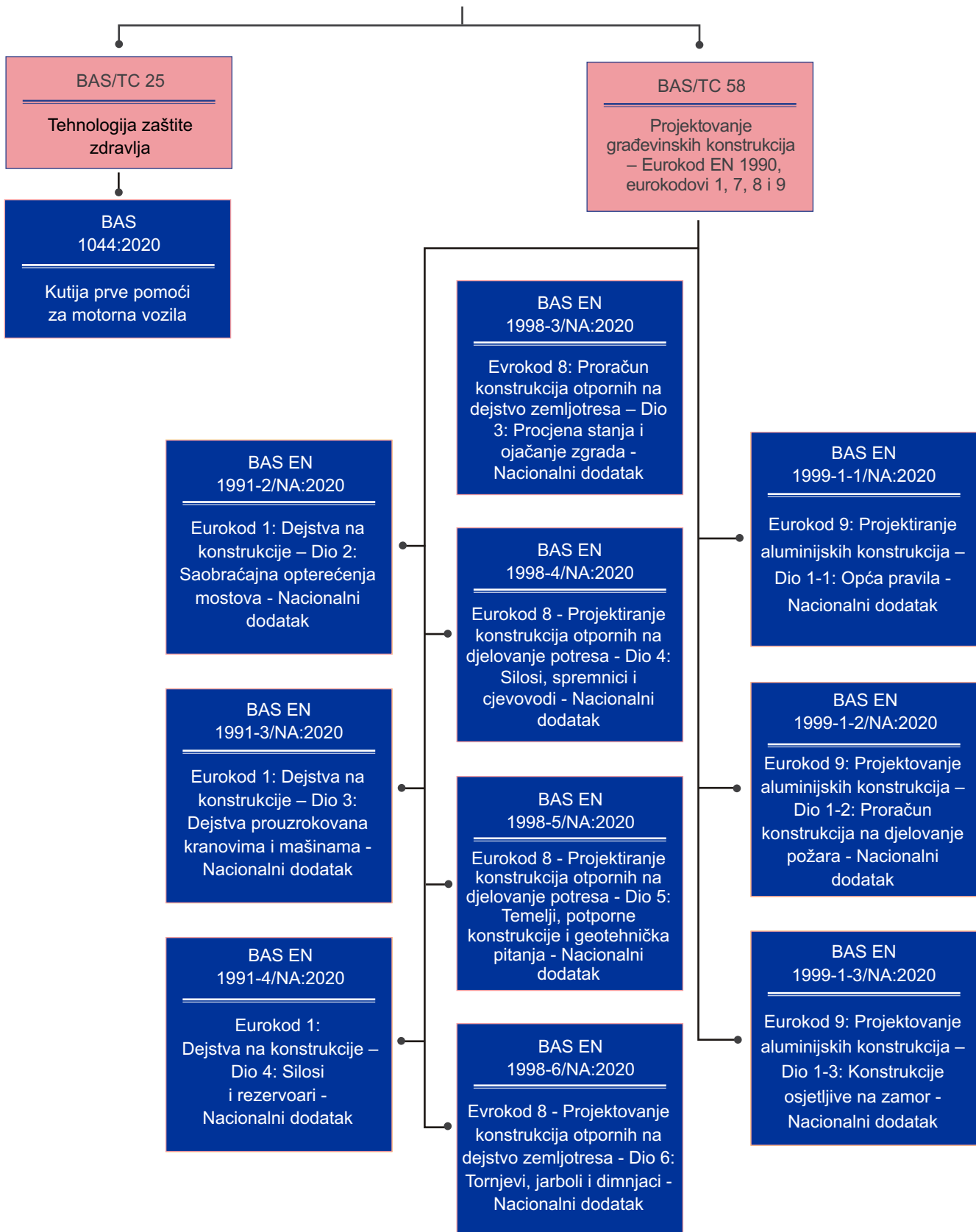
ISBIH

Dijagram 1.
BAS standardi usvojeni metodom prevoda

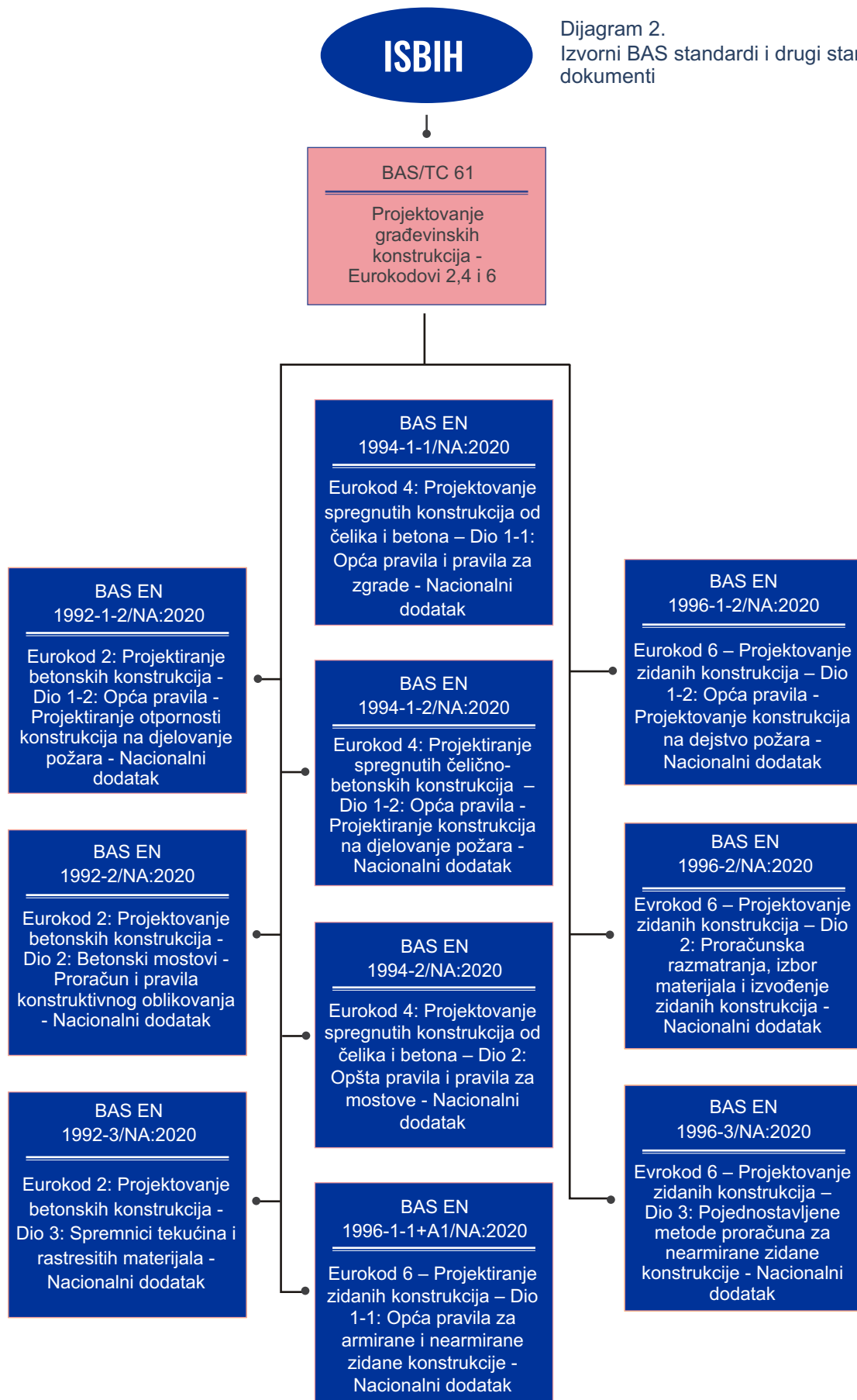

Dijagram 2.
Izvorni BAS standardi i drugi standardizacijski dokumenti

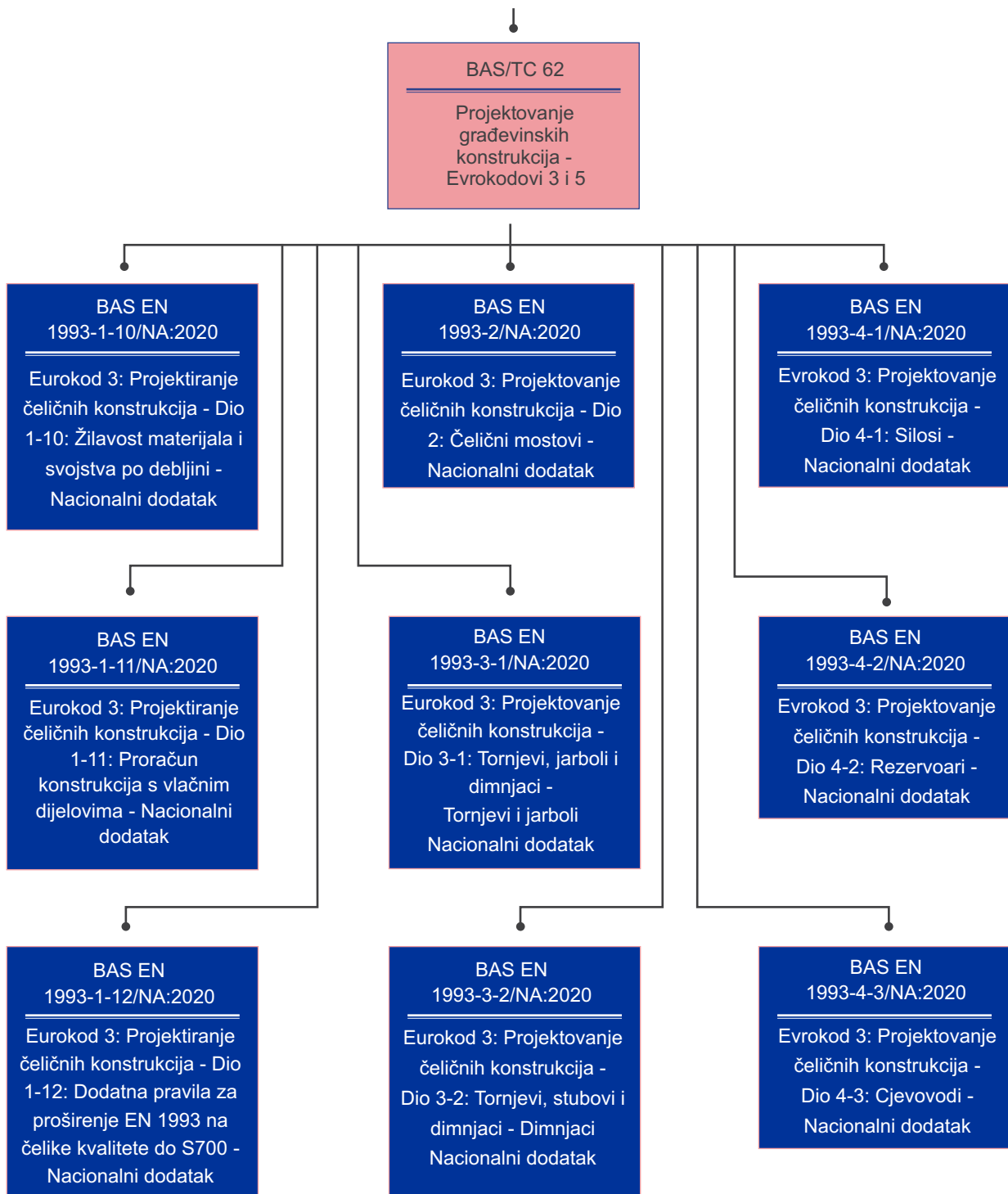

Dijagram 2.
Izvorni BAS standardi i drugi standardizacijski dokumenti

ISBIH

Dijagram 2.
Izvorni BAS standardi i drugi standardizacijski dokumenti

2.3 Direktive Novog pristupa

Institut kontinuirano prati status i promjene harmonizovanih standarda koji prate direktive Novog pristupa, te planira njihovo preuzimanje u sistem bosanskohercegovačke standardizacije kao BAS standarde.

Institut je na svojoj veb-stranici www.isbih.gov.ba svakog kvartala objavljivao posebne preglede usvojenih harmonizovanih evropskih standarda prema direktivama/uredbama. Ovi pregledi su javno dostupni.

U 2020. godini usvojeno je u bosanskohercegovačkoj standardizaciji 119 harmonizovanih evropskih standarda čije su reference objavljene u *Službenom listu Evropske unije*.

U tabeli 1. nalazi se lista uredbi i direktiva Novog evropskog zakonodavnog okvira s pripadajućim brojem harmonizovanih evropskih standarda koji su objavljeni do 31. 12. 2020. godine i usvojeni u sistemu bosanskohercegovačke standardizacije.

Tabela 1. Lista uredbi, direktiva i pripadajućih standarda				
Redni broj	Oznaka direktive/ Uredbe	Naziv Direktive/ Uredbe	Ukupan broj standarda po Direktivi / Uredbi	Broj usvojenih BAS standarda
1	Uredba (EZ) br. 1907/2006	Hemijske materije	3	3
2	2014/28/EU	Eksplzivni za civilne potrebe	57	57
3	2013/29/EU	Pirotehnička sredstva	24	24
4	Uredba (EZ) br. 765/2008	Novi zakonodavni okvir i EMAS	35	35
5	Uredba (EZ) br. 305/2011	Građevinski proizvodi	498	497
6	Uredba (EZ) br. 1223/2009	Kozmetički proizvodi	1	1
7	2001/95/EC	Opšta sigurnost proizvoda	70	70
8	89/686/EEC	Lična zaštitna oprema	196	196
9	2009/48/EC	Sigurnost igraćaka	16	15
10	Uredba (EZ) br. 641/2009	Cirkulacijske pumpe	3	3
11	Uredba (EU) br. 1016/2010	Mašine za pranje suđa	3	3
12	Uredba (EU) br. 65/2014	Kućanske pećnice i nape	11	11
13	Uredba (EZ) br. 640/2009	Elektromotori	2	2
14	Uredba (EU) br. 206/2012	Uređaji za klimatizaciju i ventilatori	6	6
15	Uredba (EZ) br. 278/2009	Izvori napajanja	2	2
16	Uredba (EZ) br. 643/2009	Rashladni uređaji	1	1
17	Uredba (EZ) br. 1275/2008	Potrošnja el. energije i elektronskih kućanskih aparata i kancelarijske opreme pri stanju čekanja i isključivanja	6	6
18	Uredba (EZ) br. 548/2014	Transformatori	4	4
19	Uredba (EU) br. 932/2012	Sušilice za veš	1	1
20	Uredba (EU) br. 666/2013	Usisivači	8	8
21	96/60/EC	Mašine za pranje veša-sušilice (kombinovane)	2	2
22	Uredba (EU) br. 1015/2010	Mašine za pranje veša	3	3
23	2014/30/EU	Elektromagnetna kompatibilnost	182	182

NAPOMENA: Tabela se nastavlja na narednoj stranici

Redni broj	Oznaka direktive/ Uredne	Naziv Direktive/ Uredbe	Ukupan broj standarda po Direktivi / Uredbi	Broj usvojenih BAS standarda
24	2014/34/EU	Oprema i zaštitni sistemi u potencijalno eksplozivnim atmosferama (ATEX)	96	96
25	2014/35/EU	Niskonaponska oprema	944	941
26	2014/53/EU	Radio oprema	162	162
27	2011/65/EU	Ograničenje upotrebe određenih opasnih materija u električnoj i elektronskoj opremi (RoHS)	1	1
28	90/385/EEC	Aktivna ugrađiva medicinska sredstva	46	46
29	98/79/EC	Medicinska sredstva u in vitro dijagnostici	40	40
30	93/42/EEC	Medicinska sredstva	283	282
31	2014/32/EU	Mjerni instrumenti	11	11
32	2014/31/EU	Neautomatske vage	1	1
33	2000/9/EC	"Žičare dizajnirane za prevoz osoba"	19	16
34	2009/142/EC	Uređaji na gasovita goriva	120	119
35	2009/128/EC	Održiva primjena pesticida	4	4
36	2014/33/EU	Liftovi i sigurnosne komponente za liftove	17	17
37	2006/42/EC	Mašina	899	897
38	2014/68/EC	Oprema pod pritiskom	225	216
39	2008/57/EC	Interoperabilnosti željezničkog sistema	172	172
40	2013/53/EU	Plovni objekti za rekreaciju	61	61
41	2014/29/EU	Jednostavne posude pod pritiskom	6	6
42	97/67/EC	Poštanske usluge	8	8
43	94/62/EC	Ambalaža i ambalažni otpad	6	6
UKUPNO			4255	4234

Sa 31. 12. 2020. godine u sistem bosanskohercegovačke standardizacije preuzeto je 95,35 % hEN-ova.

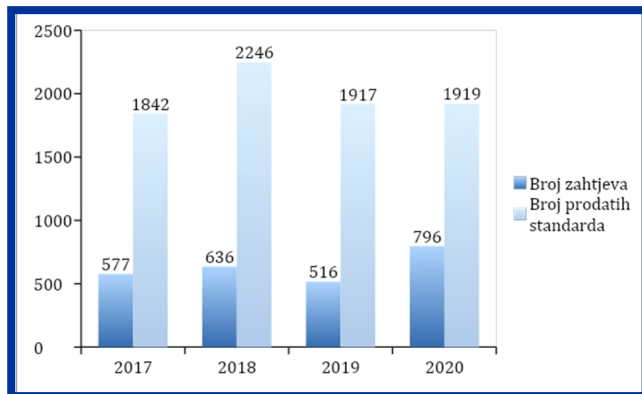

2.4 Prodaja standarda

2.4.1 Broj prodatih standarda

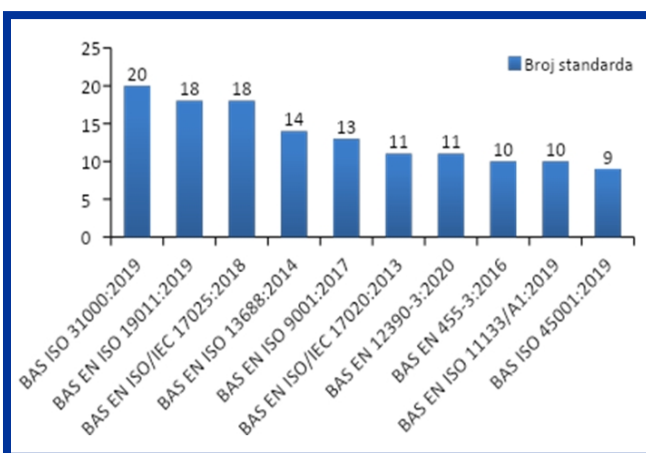
U 2020. godini Institut za standardizaciju BiH je prodao 1919 standarda. Od toga, 714 standarda u papirnoj formi, odnosno 1205 standarda u PDF-u.

Grafikon 1. Broj zahtjeva i broj prodatih standarda od 2017. do 2020. godine

2.4.2 Najprodavaniji BAS standardi u 2020. godini

Grafikon 2. Najprodavaniji BAS standardi u 2020. godini

BAS ISO 31000:2019

Upravljanje rizikom – Smjernice

BAS EN ISO 19011:2019

Smjernice za provjeravanje sistema upravljanja

BAS EN ISO/IEC 17025:2018

Opšti zahtjevi za kompetentnost ispitnih i kalibracionih laboratorija

BAS EN ISO 13688:2014

Zaštitna odjeća - Opći zahtjevi

BAS EN ISO 9001:2017

Sistemi upravljanja kvalitetom – Zahtjevi

BAS EN ISO/IEC 17020:2013

Ocjenjivanje usklađenosti – Zahtjevi za rad raznih tipova tijela za obavljanje inspekcije

BAS EN 12390-3:2020

Ispitivanje očvrstlog betona - Dio 3: Čvrstoća na pritisak uzoraka za ispitivanje

BAS EN 455-3:2016

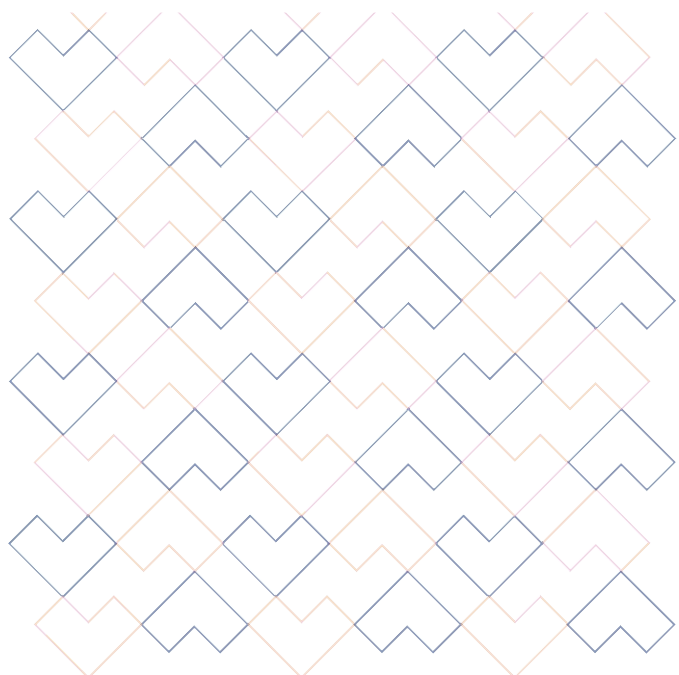
Medicinske rukavice za jednokratnu upotrebu - Dio 3: Zahtjevi i ispitivanje za biološko ocjenjivanje

BAS EN ISO 11133/A1:2019

Mikrobiologija hrane, hrane za životinje i vode – Priprema, proizvodnja, skladištenje i ispitivanje performansi hranljivih podloga – Amandman 1

BAS ISO 45001:2019

Sistemi upravljanja zdravljem i bezbjednošću na radu - Zahtjevi s uputstvom za korištenje

2.4.3 Besplatni standardi za vrijeme pandemije

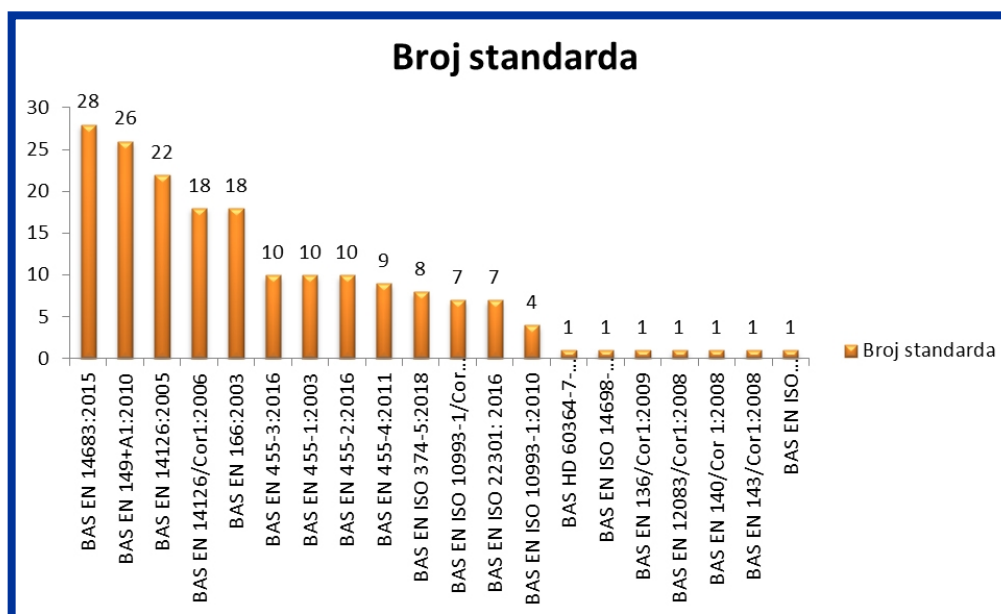
Institut je nastavio sa radom uprkos pandemiji, prouzrokovanoj virusom korona (COVID 19). Omogućen je besplatan pristup standardima u read-only (read-only) formatu.

U nastojanju da pomognu proizvođačima, ispitnim laboratorijama, kao i zdravstvenim radnicima i široj javnosti, a u cilju globalne borbe protiv pandemije izazvane virusom korona, Međunarodna organizacija za standardizaciju (ISO), Međunarodna komisija za elektrotehniku (IEC), evropske organizacije za

standardizaciju CEN i CENELEC i Američko društvo za ispitivanje i materijale (ASTM) takođe su stavile na raspolaganje određen broj standarda, o čemu je Institut informisao javnost. Zainteresovane strane ove standarde su mogle da preuzmu putem Instituta i standardi su dostavljani u elektronskom formatu (read only). Standardima je moglo da se pristupi i putem veb-stranica navedenih organizacija. U 2020. godini korisnici su besplatno preuzeli 152 BAS standarda i 32 korigenduma na BAS standard.

Struktura besplatnih preuzetih standarda prikazana je na grafikonu ispod:

Grafikon 3. Besplatni BAS standardi u 2020. godini

BAS EN 14683:2015

Hirurške maske za lice - Zahtjevi i metode ispitivanja

BAS EN 149+A1:2010

Oprema za zaštitu organa za disanje - Filtracione polumaske za zaštitu od čestica - Zahtjevi, ispitivanje, označavanje

BAS EN 14126:2005

Zaštitna odjeća - Zahtjevi za performanse i metode ispitivanja za zaštitnu odjeću od infektivnih agensa

BAS EN 14126/Cor 1:2006

Zaštitna odjeća - Zahtjevi za performanse i metode ispitivanja za zaštitnu odjeću od infektivnih agensa

BAS EN 166:2003

Lična zaštitna sredstva za oči - Specifikacije

BAS EN 455-1:2003

Medicinske rukavice za jednokratnu upotrebu - Dio 1: Zahtjevi i ispitivanje na postojanje rupica

BAS EN 455-2:2016

Medicinske rukavice za jednokratnu upotrebu – Dio 2: Zahtjevi i ispitivanje fizičkih osobina

BAS EN 455-3:2016

Medicinske rukavice za jednokratnu upotrebu - Dio 3: Zahtjevi i ispitivanje za biološko ocjenjivanje

BAS EN 455-4:2011

Medicinske rukavice za jednokratnu upotrebu - dio 4: Zahtjevi i ispitivanje za određivanje roka trajanja

BAS EN ISO 374-5:2018

Zaštitne rukavice za opasne hemikalije i mikroorganizme - Dio 5: Terminologija i zahtjevi za performanse za rizike od mikroorganizama

BAS EN ISO 10993-1/Cor1:2012

Biološka ocjena medicinskih sredstava - Dio 1: Ocjena i ispitivanje unutar procesa upravljanja rizikom - Tehnička ispravka 1

BAS EN ISO 22301:2016

Društvena bezbjednost - Sistemi upravljanja kontinuitetom poslovanja – Zahtjevi

BAS EN ISO 10993-1:2010

Biološko ocjenjivanje medicinskih sredstava - Dio 1: Ocjenjivanje i ispitivanje u procesu upravljanja rizikom

BAS HD 60364-7-710/Cor1:2014

Električne instalacije niskog napona - Dio 7-710: Zahtjevi za specijalne instalacije ili lokacije - Prostori za medicinsku upotrebu

BAS EN ISO 14698-2/Cor1:2007

Čiste sobe i pripadajuća kontrolisana sredina - Kontrola biokontaminacije - Dio 2: Vrednovanje i interpretacija podataka biokontaminacije

BAS EN 136/Cor1:2009

Oprema za zaštitu organa za disanje - Pune maske - Zahtjevi, ispitivanje, označavanje - Amandman AC

BAS EN 12083/Cor1:2008

Oprema za zaštitu organa za disanje - Filteri s crijevom za disanje (filteri neugrađeni na maske) - Filteri za čestice, filteri za gasove i kombinovani filteri - Zahtjevi, ispitivanje, označavanje - Amandman AC

BAS EN 140/Cor1:2008

Oprema za zaštitu organa za disanje- Polumaske i četvrtmaske - Zahtjevi, ispitivanje i označavanje - Amandman AC

BAS EN 143/Cor1:2008

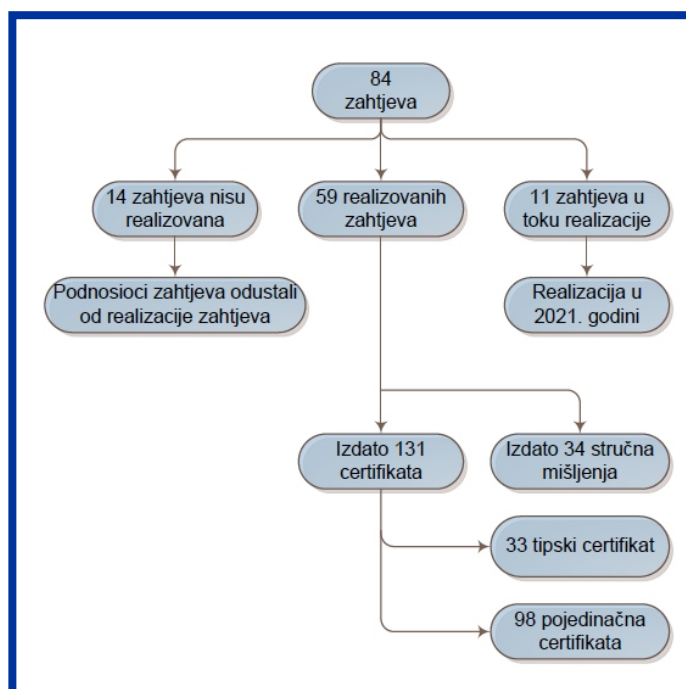
Oprema za zaštitu organa za disanje - Filteri za čestice - Zahtjevi, ispitivanje i označavanje

BAS EN ISO 13485/Cor1:2018

Medicinska sredstva – Sistemi upravljanja kvalitetom – Zahtjevi za regulatorne svrhe

2.5 Rad Ex-komisije

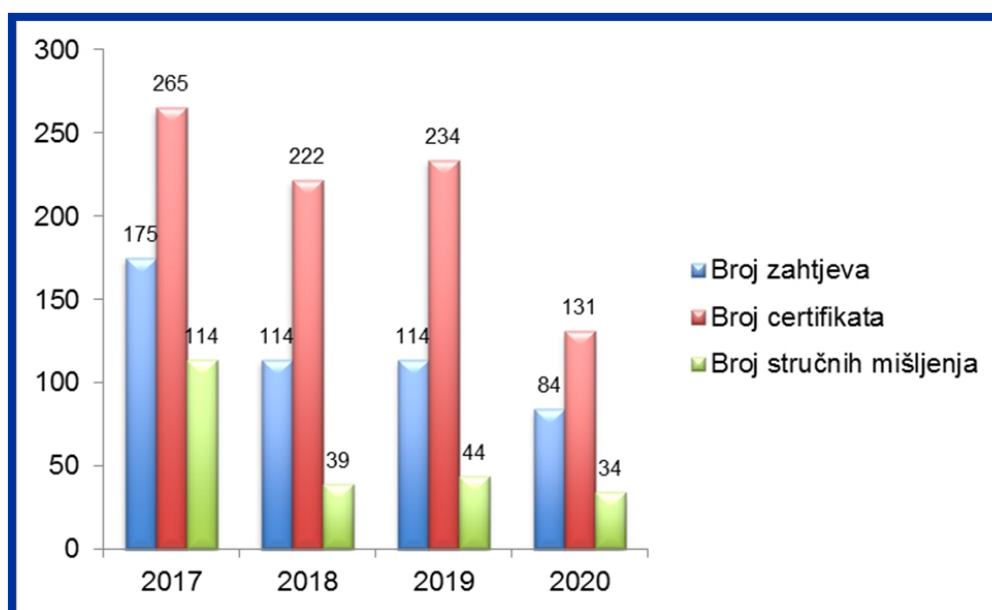
U toku 2020. godine Ex-komisiji su od proizvođača i korisnika Ex-uređaja te firmi koje planiraju da obavljaju poslove iz domena protiveksploziona zaštite podnesena ukupno 84 zahtjeva. Na dijagramu 3. je dat pregled realizacije zahtjeva.

Ex-komisija je obavila sljedeće poslove:

- na bazi pregleda dokumentacije te proizvodnje i kontrole protiveksplozivno zaštićenih uređaja obradila je 33 tipska sertifikata;
- izdala je pojedinačne sertifikate za uređaje koji zadovoljavaju propisane uslove za rad u prostorima ugroženim eksplozivnim smjesama, a na bazi rezultata ispitivanja, pregleda uređaja kod korisnika i svoje stručne ocjene. Na bazi ovih pregleda izdato je 98 pojedinačnih sertifikata;
- izdala je ukupno 34 stručna mišljenja koja se odnose na ocjenu osposobljenosti za izradu elaborata o zonama opasnosti, neelektrične uređaje koji se koriste u eksplozivnim sredinama kao i za djelatnosti iz domena protiveksplozivne zaštite;
- pratila tehničko zakonodavstvo u Ex-oblasti i tumačila određene članove važećih propisa koji ne prate današnji trend i kontinuirano odgovarala na upite zainteresovanih strana iz Ex-oblasti;
- pratila je razvoj međunarodnih i evropskih standarda u Ex-oblasti;
- održavala sjednice (sastanci, onlajn) u skladu sa potrebama na kojima su analizirani izvještaji sa audita radi dodjeljivanja/povlačenja, izdavanja sertifikata, stručnih mišljenja.

Grafkon 4. Grafički prikaz broja zahtjeva, izdatih sertifikata i stručnih mišljenja za period 2017-2020.

2.6 Aktivnosti ISBIH informacione i notifikacione tačke

Sastavni dio Instituta za standardizaciju BiH je i ISBiH informaciona i notifikaciona tačka (ISBiH ENP) čiji je zadatak notifikacija standarda i pružanje informacija o standardima i tehničkim propisima koji su na snazi u BiH.

Trenutno info centar ima 13 kontakt-tačaka u BiH (državne institucije, entitetske institucije, institucije Brčko Distrikta i privredne komore) sa mogućnošću proširenja kontakt-tačaka.

U 2020. godini ISBiH informaciona i notifikaciona tačka je pismenim putem odgovorila na 62 upita, izvršila notifikaciju 28 nacionalnih standardizacijskih projekata prema CEN-u i izdala 19 potvrda o identičnosti standarda sa BAS standardima.

3. Međunarodna i regionalna saradnja

3.1 Učešće u radu međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju

Institut za standardizaciju BiH je uključen u rad organizacija za standardizaciju na međunarodnom i evropskom nivou.

Punopravni član je u:

- Međunarodnoj organizaciji za standardizaciju – ISO (www.iso.org) od 1997. godine i u

- Evropskom institutu za standardizaciju u oblasti telekomunikacija – ETSI (www.etsi.org) od 1997. godine

Pridruženi član je u:

- Međunarodnoj komisiji za elektrotehniku - IEC (www.iec.ch) od 1997. godine

- Evropskom komitetu za standardizaciju u oblasti elektrotehnike – CENELEC (www.cenelec.eu) od 1999. godine

- Evropskom komitetu za standardizaciju – CEN (www.cen.eu) od 2008. godine

3.2 Učešće u radu ISO tehničkih komiteta

ISBIH je aktivni član (*P-member*¹) u tri tehnička komiteta:

ISO/TC 34/SC 12, Senzorne analize, (*Sensory analysis*)

ISO/CASCO, Komitet za ocjenu usaglašenosti (*Committee on conformity assessment*²)

ISO/TC 193/SC 1, Analize prirodnog gasa, (*Analysis of natural gas*³)

Dva stručnjaka (po jedan iz BAS/TC 31, *Gas i gasna tehnika* i po jedan BAS/TC 43, *Hrana*) učestvovali su na po dva sastanka radnih grupa i to:

- dva sastanka radne grupe ISO/TC 193/SC 1/WG 25, *Biomethane* koji su održani: 6. oktobra 2020. godine i 9. oktobra 2020. godine (virtuelni sastanci), a koji se bave izradom standarda za biometan;
- dva sastanka radne grupe ISO/TC 34/SC 12/WG 1, *Sensory claim substantiation* koji su održani: 29. maja 2020. godine i 5. juna 2020. godine (virtuelni sastanci), a koji se bave izradom standarda iz područja senzornih analiza.

Shodno tome, u 2020. godini bilo je ukupno **24** glasanja o radnim dokumentima tehničkih komiteta/potkomiteta u kojima je ISBIH punopravni član i to na: **4** nacrtu komiteta, **3** nacrtu standarda.

¹ Punopravni član

² P-član od juna 2019. godine

³ P-član od decembra 2019. godine

3.3 Učešće na generalnim skupštinama

Institut za standardizaciju BiH kao punopravni/pri-druženi član u međunarodnim i evropskim organizacijama za standardizaciju učestvuje u njihovom radu.

Predstavnici Instituta za standardizaciju BiH učestvovali su u radu:

- 73. zasjedanja Generalne skupštine ETSI-ja, održanog onlajn 1. 12. 2020. godine

Na Generalnoj skupštini podneseni su izvještaji predsjednika ETSI-ja i Glavnog odbora. Razmatrana je strategija. Podnesen je Finansijski izvještaj za 2020. godinu i predstavljeni planovi za 2021. godinu. Izvršene su pripreme za izbor novih članova Glavnog odbora. Dodijeljene su ETSI fellowship nagrade za istaknute članove. Razmatrala su se i druga pravna pitanja.

- 84. zasjedanje Generalne skupštine IEC-a održano je onlajn od 9. 11. do 20. 11. 2020. godine.

U radu prve virtuelne IEC Generalne skupštine učestvovalo je više od 650 delegata iz zemalja članica IEC-a.

Tokom zasjedanja održano je nekoliko virtuelnih sastanaka. Na sastancima je pažnja bila posvećena i informisanju o ulozi standardizacije u postizanju UN-ovih ciljeva održivog razvoja, važnosti ocjenjivanja usaglašenosti i način uključivanja zainteresovanih strana u proces standardizacije.

Na obilježavanju Dana inicijative¹, pod nazivom *Akademija i izgradnja kapaciteta*, predstavljene su aktivnosti i najbolje prakse naučene tokom protekle godine, uključujući angažovanost zainteresovanih strana i pristupe obuci tokom COVID-19.

- 43. zasjedanje Generalne skupštine ISO-a, održano onlajn 24. 9. 2020. godine

Skoro 700 učesnika koji dolaze iz nacionalnih tijela za standardizaciju iz 141 zemlje prisustvovalo je posebnom virtuelnom događaju koji je Međunarodna organizacija za standardizaciju (ISO) organizovala 24. septembra 2020. godine.

Ovogodišnja Generalna skupština ISO bila je fokusirana na smjernice za izgradnju buduće ISO strategije do 2030. godine.

- 16. zasjedanje Godišnje skupštine CEN i CENELEC, održano onlajn od 17.6. do 18.6. 2020. godine

Na virtuelnom sastanku Generalne skupštine usvojena je CEN&CENELEC Strategija 2030, koja pokriva period od deset godina, od 2021. do 2030. godine. Ciljevi nove strategije CEN&CENELEC-a su: „Izgradnja sigurne, održive i kompetitivne Evrope kroz evropsku i međunarodnu standardizaciju“.

Na virtuelnom sastanku CEN-a, odnosno CENELEC-a izabrani su za predsjednike gospodin Stefano Calzolari i gospodin Wolfgang Niedzella, respektivno.

¹ Dan inicijative – ISO je jedan dan posvetio aktivnostima i najboljoj praksi naučenoj tokom protekle godine. Taj dan je nazvan Danom inicijative.

4. Savjetovanje, konferencije i vebinari

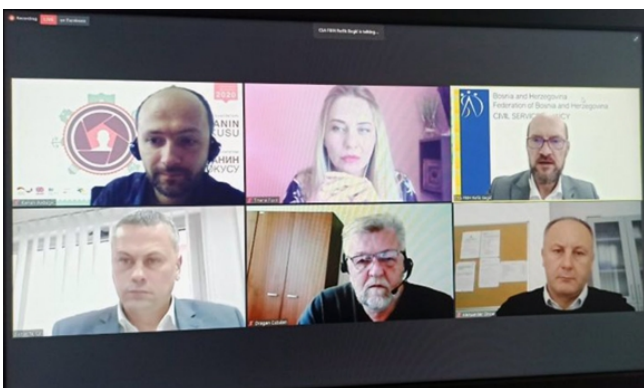
4.1 Drugo savjetovanje BH K/O CIRED

U Mostaru je od 25. do 27. oktobra 2020. godine održano 2. savjetovanje bosanskohercegovačkog komiteta CIRED, kao i 6. redovna sjednica Skupštine BH K/O CIGRE. Savjetovanje i sjednica Skupštine održani su u organizaciji bosanskohercegovačkog ogranka Međunarodnog savjeta za velike električne sisteme BH O CIGRE i bosansko-hercegovačkog ogranka Međunarodne konferencije o elektrodistribuciji – BH O CIRED, uz poštovanje svih mjera epidemiološke zaštite.

4.2 Onlajn konferencije

Onlajn konferencija „Upravljanje kvalitetom – građanin/korisnik u fokusu“

Institut za standardizaciju BiH je zajedno s Kancelarijom koordinатора za reformu javne uprave, Agencijom za državnu službu BiH, Agencijom za državnu upravu RS, Agencijom za državnu službu FBiH, a uz podršku Programa jačanja javnih institucija koji u BiH

implementira GIZ u ime Vlade SR Njemačke i Vlade Ujedinjenog Kraljevstva, učestvovao u organizaciji onlajn konferencije „Upravljanje kvalitetom – građanin/korisnik u fokusu“.

Održana treća godišnja onlajn konferencija „Preduzetništvo i inovacije“

U utorak, 8. decembra 2020. godine, održana je treća onlajn konferencija „Preduzetništvo i inovacije“. Konferenciju je organizovala Eda – Agencija za razvoj preduzeća u okviru projekta „Evropski okvir za razvoj strategija i politika za mala i srednja preduzeća u Bosni i Hercegovini – SBA u BiH“, u saradnji sa Njemačkim društvom za međunarodnu saradnju (GIZ) i Fondacijom Mozaik, a uz podršku Ambasade Švedske u Sarajevu.

4.3 Vebinari

Uspješno održan vebinar „Primjena BIM metode – ključni koraci za trasiranje puta za usvajanje BIM-a“

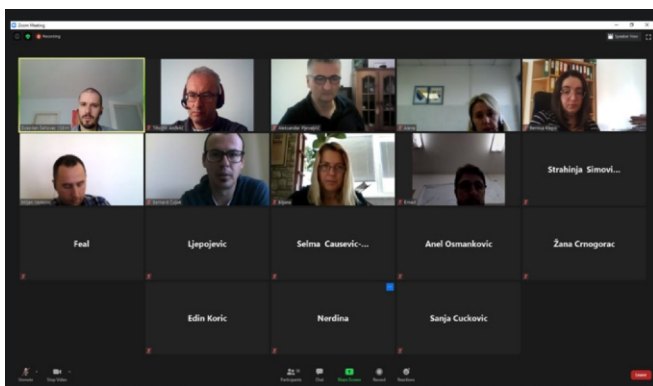

U organizaciji Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine (ISBIH) i Češke kancelarije za standarde, metrologiju i testiranje (ÚNMZ), a u okviru UNDP Challenge fonda: Češka rješenja za projekat ciljeva održivog razvoja „Podrška primjeni BIM-a u Bosni i Hercegovini“, 9. 12. 2020. godine uspješno je održan vebinar na temu „Primjena BIM metode – ključni koraci za trasiranje puta za usvajanje BIM-a“.

„Koncept primjene BIM metode u Bosni i Hercegovini“ koji je nastao kao rezultat projektne studije u okviru projekta „Podrška primjeni BIM-a u Bosni i Hercegovini“. Gospođa Tomanová i gospodin Kalina su učesnike upoznali i sa konceptom zelenog BIM-a (green BIM), tj. metodologijom i kriterijumima koje taj pojam podrazumijeva.

Održan webinar za nove članove tehničkih komiteta (BAS/TC)

Institut za standardizaciju BiH održao je 26. novembra 2020. godine webinar za nove članove tehničkih komiteta (BAS/TC).

Webinaru je prisustvovalo 14 članova, predstavnika organizacija, primljenih u članstvo tehničkih komiteta u periodu od januara 2019. godine do kraja jula 2020. godine.

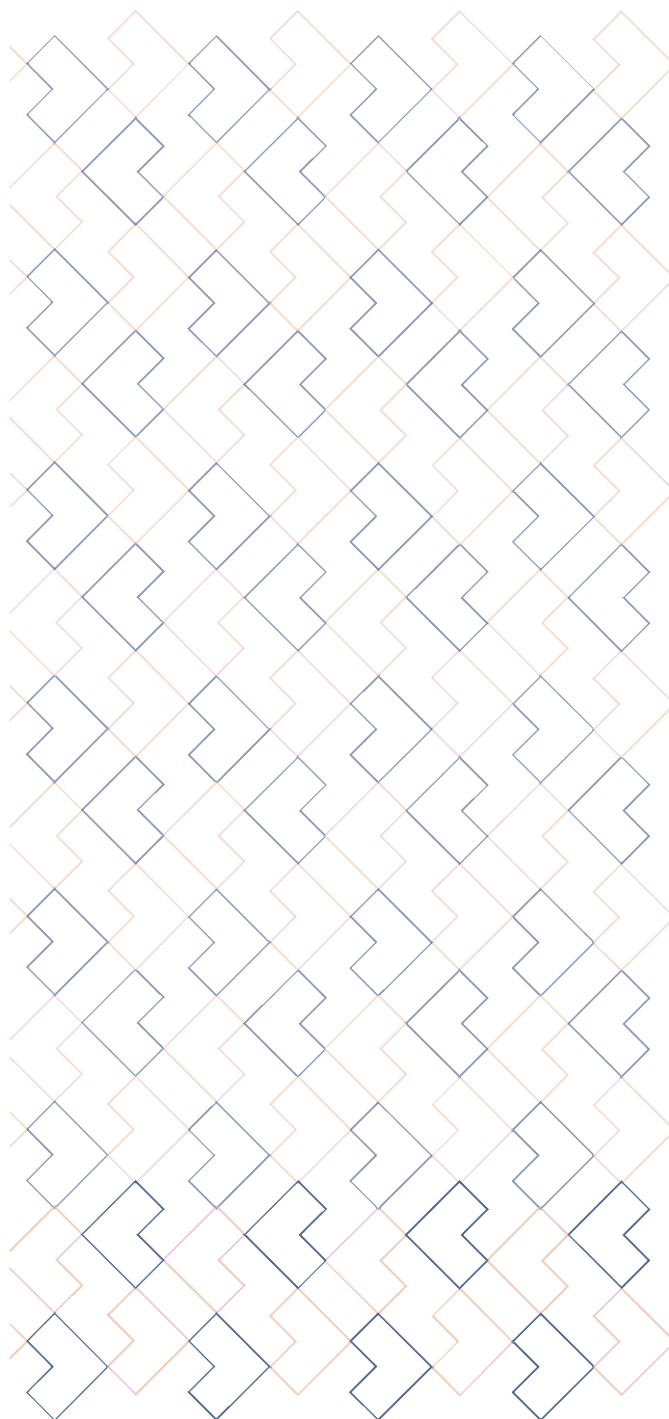
Nakon uvodnog pozdrava Zvezdana Šehovca, šefa Odeljenja za elektrotehničku standardizaciju, u prvom dijelu izlaganja Tihomir Anđelić, šef Odeljenja za opštu standardizaciju, upoznao je prisutne s ulogom ISBIH-a u procesu standardizacije u Bosni i Hercegovini te važnosti učestvovanja zainteresovanih strana u razvoju standardizacije u Bosni i Hercegovini.

Uspješno održan webinar na temu „Upravljanje kontinuitetom poslovanja prema standardu BAS EN ISO 22301”

U organizaciji Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine, 9. maja održan je webinar „Upravljanje

kontinuitetom poslovanja prema standardu BAS EN ISO 22301”. Učesnici webinara su bili upoznati sa značajem i primjenom standarda BAS EN ISO 22301, Sistemi upravljanja kontinuitetom poslovanja, elementima sistema, fazama za implementaciju, problemima u implementaciji, te upravljanjem sistemom. Na webinaru se govorilo i o upravljanju u vrijeme pandemije. Webinaru je prisustvovalo oko 70 učesnika, predstavnika privrede i javnog sektora.

5. Promocija Instituta, standarda i standardizacije

Institut je ostvario saradnju sa Agencijom za razvoj preduzeća Eda kroz projekat „Poboljšanje dostupnosti tehničkih standarda za MSP“. Ukupno je preveden 21 standard. Izabrani su prioritetni standardi iz područja drvoprerade, metaloprerade i zavarivanja.

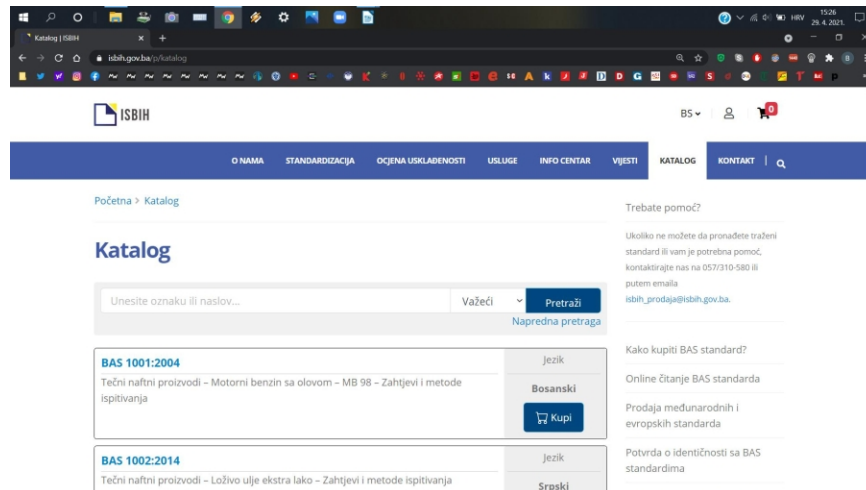

Realizacija ovog projekta podržana je putem projekta „Evropski okvir za razvoj strategija i politika za mala i srednja preduzeća u Bosni i Hercegovini – SBA u BiH“, koji finansira Švedska.

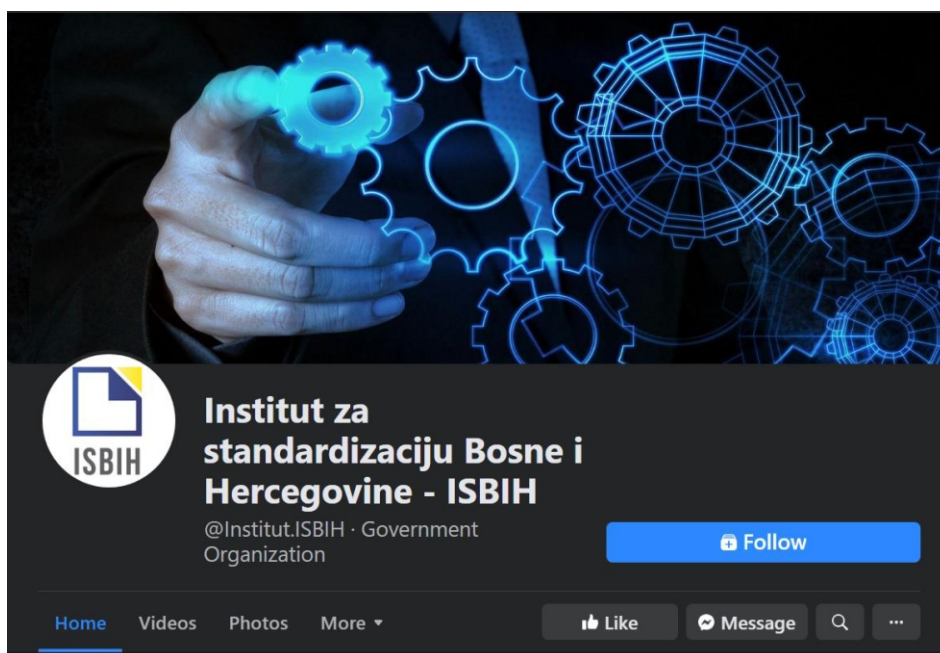
Ostvarena je saradnja sa Češkom kancelarijom za standarde, metrologiju i testiranje (ÚNMZ) kroz realizaciju projekta „Podrška primjeni BIM-a (eng. *Building Information Modeling*) u BiH“. Pripremljen je dokument Koncept primjene BIM metode u BiH, koji je kamen-temeljac za izradu studije i Strategije za primjenu BIM-a u BiH.

Radilo se i na izradi nove veb-stranice. Poboljšana je elektronska prodaja standarda. Uvedena je prodaja standarda u PDF obliku. Standardi mogu direktno da se preuzmu putem linka koji se kupcima dostavlja putem elektronske pošte. Omogućeno je onlajn čitanje standarda na 7 ili 30 dana. Uvedena je mogućnost plaćanje standarda platnim karticama komercijalnih banaka. Katalog BAS standarda je poboljšan.

Da bismo javnosti i svim zainteresovanim stranama na najbrži i najjednostavniji način prezentovali Institut i ono čime se on bavi, u 2020. godini smo pripremili ISBIH promotivni video koji je dostupan na YouTube kanalu i Facebook stranici Instituta.

U 2020. godini usvojen je i objavljen novi cjenovnik za prodaju standarda i standardizacijskih dokumenata, kao i za pružanje usluga Instituta. Snižene su cijene standarda i standardizacijskih dokumenata. Studenti tehničkih fakulteta imaju mogućnost besplatnog onlajn pristupa BAS standardima koji su im potrebni.

važićim propisima Europske unije, od subjekta "MUZURI" d.o.o., Muhašinovići bb, 71300 Visoko, Bosna i Hercegovina.

Člankom 19. *Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje* određeno je da Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine podnosi telju zahtjeva, ako ispunjava uvjete, donosi rješenje o obnovi odobrenja za stavljanje na tržište genetski modificirane hrane za životinje uzimajući u obzir Mišljenje Vijeća za genetski modificirane organizme, na period od pet godina.

Člankom 22. *Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje* određeno je da se za izdavanje rješenja o obnovi odobrenja podnosi zahtjev u pisanoj formi Agenciji za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine.

Člankom 24. *Pravilnika o uvjetima i postupku izdavanja odobrenja za stavljanje genetski modificirane hrane i hrane za životinje prvi put na tržište Bosne i Hercegovine i zahtjevima koji se odnose na njihovu sljedivost i označavanje* određena su pravila za označavanje genetski modificiranih organizama koji se koriste kao hrana za životinje, hranu za životinje koja sadrži ili se sastoji od genetski modificiranih organizama i hranu za životinje proizvedenu od genetski modificiranih organizama.

Člankom 51., 52. i 54. *Zakona o genetski modificiranim organizmima* određena je sljedivost, označavanje kao i rukovanje, prijevoz i pakiranje genetski modificiranih organizama kao i proizvoda koji sadrže ili se sastoje od genetski modificiranih organizama.

U skladu s navedenim, riješeno je kao u diskreziivno ovor

**ОДЛУКУ
О ВИСИНИ НАКНАДА ЗА СТАНДАРДЕ,
СТАНДАРДИЗАЦИЈСКЕ ДОКУМЕНТЕ И
ПУБЛИКАЦИЈЕ КАО И ЗА УСЛУГЕ ИНСТИТУТА ЗА
СТАНДАРДИЗАЦИЈУ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Члан 1.

(Предмет)
Овом одлуком се прописује висина накнаде коју правна и/или физичка лица (у даљем тексту: заинтересована страна) морају платити по основу набавке стандарда, стандардизацијског документа, публикације и/или услуге коју врши Институт за стандардизацију Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Институт).

Члан 2.
(Врсте услуга)

Институт, у складу са својим надлежностима, заинтересованим странама пружа следеће услуге:

- a) продаја босанскохерцеговачких стандарда и/или других стандардизацијских докумената (у даљем тексту: *BAS* стандарда), тј. стандарда који су усвојени у систем босанскохерцеговачке стандардизације;
- б) продаја стандарда и/или других стандардизацијских докумената које су објавиле међународне, европске организације за стандардизацију и национална тијела за стандардизацију других земаља;
- в) онлајн читање *BAS* стандарда;
- г) информисање о статусу стандарда;
- д) издавање потврде о идентичности с *BAS* стандарда.

Institut je radio na aktivnostima koje se odnose na upravljanje sistemom doznačavanja, odobravanja i praćenja korišćenja odobrenih identifikacionih oznaka vozila (VIN) na području BiH, a u skladu sa međunarodnim standardima i preporukama organizacije SAE, ovlaštene za upravljanje sistemom VIN oznaka na svjetskom nivou.

Vršeno je kontinuirano praćenje, usaglašavanje i dopunjavanje internih akata, donošenje novih akata, kao i izrada, praćenje i stalno poboljšavanje dokumenata u vezi sa integrisanim sistemom upravljanja u toku 2020. godine. Organizovane su dvije obuke za eksterne auditore. Obuku za Lead auditor BAS EN ISO 9001 je uspješno završilo 9 polaznika, a Lead auditor BAS EN ISO/IEC 27001 je uspješno završilo 5 polaznika.

U skladu s uredbom EU broj 1025/2012 objavljen je Program rada Instituta na usvajanju standarda i drugih standardizacijskih dokumenata za 2021. godinu.

Institut za standardizaciju Bosne i Hercegovine je 28. decembra u skladu sa situacijom i mogućnostima obilježio Dan Instituta. Zaslužnim pojedincima i institucijama dodijeljene su zahvalnice i plakete za doprinos razvoju standardizacije. Zahvalnice za izuzetan doprinos razvoju, primjeni i promociji standarda i za unapređenje standardizacije u Bosni i Hercegovini dobili su članovi ad hoc grupe za pripremu i izradu nacionalnog normativnog aspekta (NNA) za standard BAS EN 50341-1:2014, Nadzemni električni vodovi za naizmjenične napone preko 1 kV – Dio 1: Opšti zahtjevi - Zajedničke specifikacije iz BiH.

5.1 Izdavanje Glasnika

Glasnik Instituta se objavljuje četiri puta godišnje u elektronskom obliku.

Glasnik Instituta se sastoji iz dva dijela:

- Osnovni dio Glasnika s naučno-stručnim člancima i vijestima;
- Službene objave u kojim se objavljuju novi bosanskohercegovački standardi i drugi standardizacijski dokumenti kao i zamijenjeni i povučeni BAS standardi i drugi standardizacijski dokumenti

5.2 ISBIH Newsletter

U prošloj godini su pripremljena i publikovana 4 izdanja "ISBIHNewsletter".

5.3 Društvene mreže

Putem društvenih mreža javnost je obaviještena o najznačajnijim aktivnostima u oblasti standardizacije na društvenom, evropskom i međunarodnom nivou.

Institut je aktivan na sljedećim društvenim mrežama: **Facebook, LinkedIn, You Tube**

